

Hyvänäköinen atrialainen – optometristiopiskelijat seuloivat työntekijöiden näköä

Honkaniemi Hanne-Mari, Koivisto Emmi, Jussila Aino-Liisa

23.12.2016 ::

Metatiedot

Nimeke: Hyvänäköinen atrialainen – optometristiopiskelijat seuloivat työntekijöiden näköä

Tekijä: Honkaniemi Hanne-Mari; Koivisto Emmi; Jussila Aino-Liisa

Aihe, asiasanat: koulutus, näöntutkimus, optometristit, projektit, yritysysteistyö

Tiivistelmä: Artikkelit kertoo Oulun ammattikorkeakoulun optometristiopiskelijöiden kevällä 2016 Atrialla järjestämistä näönseulontapäivistä. Tapahtuma toteutettiin yhteistyössä Silmäasema Fennica Oy:n ja Atria Oy:n kanssa. Opiskelijöiden tavoitteena oli seuloa mahdollisimman moni jatkotutkimustarpeinen esiin ja siten tarjota ajantasaisia näönkorjausvaihtoehtoja. Hyvä näkö osana kokonaisvaltaista työhyvinvointia edistää työssäjaksamista. Hyvä näkökyky mahdollistaa myös turvallisen, tehokkaan ja tuottavamman työntekijän. Projektissa haluttiin edistää hyvää näkemistä. Näiden seikkojen pohjalta opiskelijat toteuttivat yritysysteistyötä hyödyntävän projektin.

Opiskelijöiden järjestämässä näönseulonnessa kävi yli 300 Atrialan työntekijää. Seulontatapahtumassa mitattiin asiakkaiden silmänpaineet ja silmien taittovirheet automaattilaitteella, testattiin näöntarkkuudet kauas ja lähelle sekä mitattiin olemassa olevat silmälasivoimakkuudet. Näiden tutkimusten perusteella työntekijät ohjattiin jatkotutkimuksiin. Tapahtumassa järjestetyn palautteen perusteella tapahtuma oli onnistunut ja toivottu. Artikkelissa opiskelijat pohtivat seulontaa oppimiskokemuksena sekä kertovat seulonnassa saadut tulokset.

Julkaisija: Oulun ammattikorkeakoulu, Oamk

Aikamääre: Julkaistu 2016-12-23

Pysyvä osoite: <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2016120530316>

Kieli: suomi

Suhde: <http://urn.fi/URN:ISSN:1798-2022>, ePooki - Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut

Oikeudet: Julkaisu on tekijänoikeussäännösten alainen. Teosta voi lukea ja tulostaa henkilökohtaista käyttöä varten. Käyttö kaupallisiin tarkoituksiin on kielletty.

Näin viittaat tähän julkaisuun

Honkaniemi, H-M., Koivisto, E. & Jussila, A-L. 2016. Hyvänäköinen atrialainen – optometristiopiskelijat seuloivat työntekijöiden näköä. ePooki. Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut 36. Hakupäivä 23.12.2016. <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2016120530316>.

Oulun ammattikorkeakoulun opiskelijat ja Silmäasema Fennica Oy Seinäjoki järjestivät yhteistyössä näönseulontahankkeen Atria Oy:ssä keväällä 2016. Kymmenpäiväinen seulonta houkutteli yli 300 Atrian työntekijää näkö tutkimuksiin. Kaikista tutkituista yli puolet ohjautui jatkotutkimuksiin. Tapahtuma sai innostuneen palautteen.

KUVA 1. Hanne-Mari Honkaniemi seuloo Atrian työntekijän näköä (kuvaaja: Emmi Koivisto)

Näönseulonta toteutui Atrian Nurmon, Seinäjoen ja Kauhajoen toimipisteissä 19.4.–9.5.2016. Tapahtuman järjestivät Oulun ammattikorkeakoulun optometristiopiskelijat **Hanne-Mari Honkaniemi** (kuva 1) ja **Emmi Koivisto** (kuva 2) osana opinnäytetyötään. Tapahtuman järjestivät yhteistyössä Atria, Atrian työterveyshuolto, Silmäasema sekä Oulun ammattikorkeakoulu. Toteutuksessa oli mukana Seinäjoen Silmäasemalta työnäköoptikko **Jaakko Rasku** (kuva 4). Tapahtuma oli onnistunut esimerkki aluevaikuttavuudesta sekä opiskelijoiden ja eri yritysten välisestä yhteistyöstä.

KUVA 2. Emmi Koivisto mittaa tutkittavan silmänpaineen (kuvaaja: Jaakko Rasku)

Näköä pidetään usein itsestään selvänä, vaikka työssä näkö on kuin yksi apuväline. Tämän vuoksi sitä ei erikseen osata ajatella kuuluvan osaksi työtä, ellei sen käytössä ilmene vaikeuksia. Useat työt ovat toimistotyötä, joten näkemiseen liittyvien vaivojen ymmärtäminen on entistä tarpeellisempaa. Näkemisessä on kysymys myös työmukavuudesta. [11]

Työssä näkeminen on nykyisin entistä tärkeämpää, sillä nykypäivän näkövaatimukset ovat kasvaneet lisääntyneen näyttöpäätetyön myötä. Oletamme, että paremmin näkevä työntekijä pystyy tekemään myös työnsä paremmin ja siten hän on myös tuottavampi työntekijä. Näönseulonta on hyvä keino tuoda näkö tietoutta työntekijöille. Tietouden lisäämisellä pystytään myös ehkäisemään huonoon näköön liittyviä vaivoja, joita työssä voi ilmetä. Seulonnan tarkoituksena on parantaa ennustetta ja aloittaa hoito mahdollisimman aikaisin [12]. On tärkeää, että hyvä näkö kuuluu kaikille tasapuolisesti.

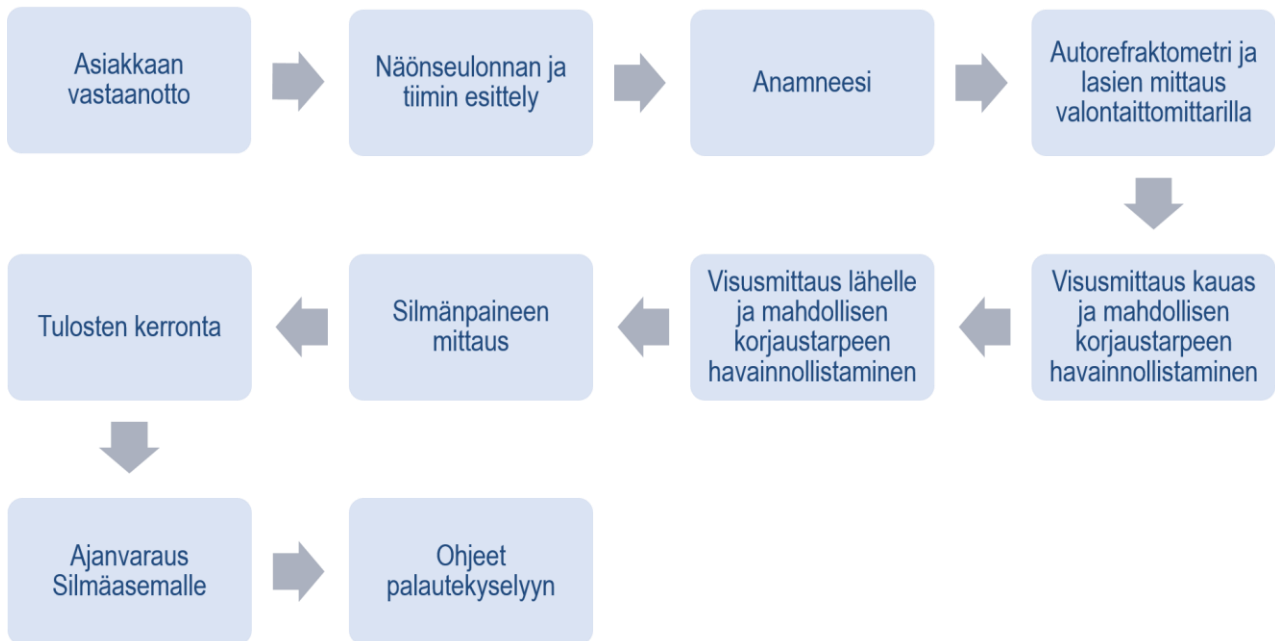
Kohderyhmänä näkötaapahtumassa olivat Atrian työntekijät. Projektia suunnitellessamme havaitsimme, että Atrialla on työntekijöitä muun muassa tehdas- ja hallintotoissa. Suurimmat näkövaatimukset kohdistuvat näyttöpäätetyötä tekeviin. Näkemysmme mukaan muissa työtehtävissä näkemiselle ei ole asetettu erityisiä vaatimuksia. Työtehtävät määräävät työssä tarvittavat näkövaatimukset. Tämän vuoksi on lähes mahdotonta listata eri työtehtävien näkövaatimuksia. [13]

Erityistyölaseja käytetään näyttöpäätetyössä. Ne eroavat yleislaseista linssien voimakkuuksien ja tyypin sekä asennusten suhteen. Työntekijä on oikeutettu näyttöpäätedirektiivin mukaisesti erityistyölaseihin, jos työntekijä ei pärjää omilla ajantasaisilla silmälasillaan työpisteen ergonomiasäättöjen jälkeen. Työntekijä saa tässä tapauksessa lähetteen työterveyshuollosta optikon tai silmälääkärin näöntutkimukseen. [14]

Näönseulontapäivien toteutuminen

Näönseulontapäiviä oli yhteensä kymmenen. Seulontapäivien tutkimuksissa mittasimme asiakkaiden silmänpaineet iCare®-silmänpainemittarilla ja taivutvirheet tietokonepohjaisella autorefraktometrillä. Käytössä olevien silmälasien voimakkuudet mittasimme valontaittomittarilla ja testasimme näöntarkkuudet kauas ja lähelle Lea Numbers -visustauluilla. Kirjasimme saadut tulokset. Tutkimusten perusteella ohjasimme työntekijän jatkotutkimukseen, mikäli havaitsimme siihen tarvetta tai jos työntekijä itse halusi. Toteutimme

tapahtumasta palautekyselyyn. Teimme tutkimustuloksista koonnin Atrian työntekijöille yrityksen henkilöstölehteen. Kuviossa 1 on esitetty näönseulontatutkimuksemme eteneminen.

KUVIO 1. Atrian työntekijöiden näönseulontatutkimuksen eteneminen

Markkinoimme näkö tapahtumaa Atrian työntekijöille. Tavoitteena oli tavoittaa kaikki Atrian työntekijät, jotta kaikilla oli tasavertainen mahdollisuus päästä ilmaiseen näönseulontatutkimukseen ja saada ajantasaista tietoa näkemisestään. Laajalla markkinoinnilla pyrimme myös siihen, että työntekijöillä oli mahdollisimman matala kynnys tulla tutkituttamaan näkönsä.

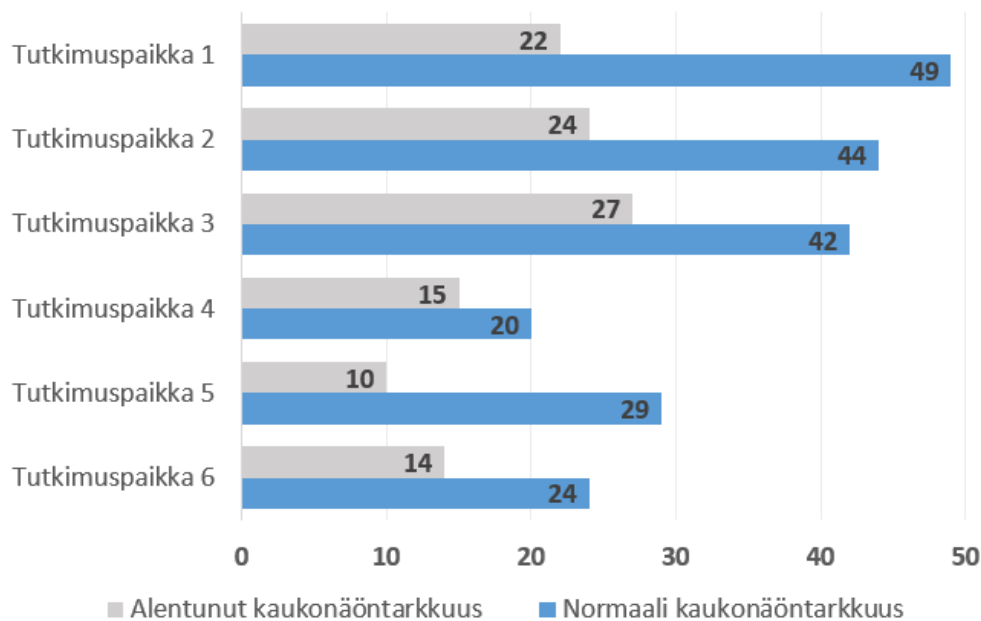
Tiedotimme seulonnasta useilla eri välineillä. Jaoimme näönseulontainfoa työntekijöille taukutiloihin ja ruokaloihin kiinnitetyillä [julisteilla](#), ruokaloiden infotelevisioissa näytetyillä [PowerPoint-esityksillä](#) ja [tekstiviesteillä](#). Lisäksi laadimme [infopaketin](#) näönseulonnasta Atrian henkilöstölehteen. Tavoitimme tiedotuksellamme lähes kaikki Atrian työntekijät.

Seulomme ko lisää?

Atrian työfysioterapeutit **Marja Mäkinen** ja **Tuija Katajamäki** ^[5] kertovat, että näköseula on ollut työnäköergonomian kannalta tärkeä ehkäisevä tapahtuma. Heidän mukaansa näköasiat ovat merkittävässä asemassa jokapäiväisessä työnäköergonomian ja työturvallisuuden kehittämisessä. Näköseulahankkeemme tavoitteena oli edistää työhyvinvointia ja herätellä Atrian työntekijöitä huolehtimaan näöstään. Tulosten perusteella onnistuimme tavoitteissamme.

»"Näköasiat ovat merkittävässä asemassa jokapäiväisessä työnäköergonomian ja työturvallisuuden kehittämisessä."

Normaalin viitearvoisen näöntarkkuuden saavutti lähes kaksi kolmasosaa eli 65 % tutkituista. Tutkituista 11 %:lla silmänpaine oli yli viitearvojen joko toisessa tai molemmissa silmissä. Jatkotutkimuksiin ohjasimme 156 henkilöä eli 57 % tutkituista. Syy jatkotutkimuksiin oli pääasiassa heikentynyt näöntarkkuus kauas (kuvio 2) tai lähelle. Muita syitä olivat kohonnut silmänpaine tai asiakkaan oma toive saada päivitetty silmälasiresepti. Muutamille varasimme ajan piilolinssikontrolliin tai leikkaushoitoarvioon. Varasimme ajat jatkotutkimuksiin tutkimuksen lopussa. Näin varmistimme tutkitavan jatkotutkimuksiin pääsyn ja näön poikkeavuuksien tarkastuksen. ^[6]

KUVIO 2. Tutkittavien kaukonäöntarkkuudet luokiteltuina normaaliin ja alentuneeseen näöntarkkuuteen (henkilöiden lukumäärä) [lataa](#)

Teimme näönseulonnan tuloksista loppukoonnin Atrian työterveyshuollon tiimille sekä artikkelin [henkilöstölehteen](#). Lisäksi halusimme näönseulonalle näkyvyyttä, joten teimme artikkelin [Työterveyshoitaja-lehteen](#). Otimme yhteyttä myös Kauhajoki-lehteen, joka halusi tehdä [lehtiartikkelin](#) näönseulonnastamme Kauhajoen toimipisteessä.

Näönseulontojen yhteydessä järjestimme palautekyselyn (kuva 3), sillä halusimme ottaa huomioon työntekijöiden näkökulman seulahankkeesta. Luovutimme jokaiselle tutkitulle heidän lähtiessään seulonnan palautekyselyn äänestyspallon ja annoimme heille ohjeet kyselyyn. Pyysimme pudottamaan äänestyspallon kohtaan, joka kuvasi parhaiten työntekijän mielipidettä seulontatutkimuksestamme. Sijoitimme kyselyn seulontatilan ulkopuolelle, jotta emme luotettavuuden vuoksi näkisi äänestystilannetta. Kyselyn viereen liitimme varmuuden vuoksi vielä [äänestysohjeet](#).

KUVA 3. Näönseulonnassa toteutettiin palautekysely (kuvaaja: Emmi Koivisto)

Kyselyssä 88 % työntekijöistä antoi tapahtumasta parhaan arvosanan. Kasvokkain saadun palautteen perusteella näköseula oli toivottu. Työntekijät pitivät erityisesti siitä, että näönseulonasta tehtiin vaivatonta. Tutkimukseen oli helppoa ja nopeaa tulla kesken työpäivän.

Huomasimme jatkotutkimuksiin ohjattujen määrän ja mielipidekyselyn perusteella, että näönseulonalle oli tarvetta. Atrian työterveyshuollon ammattilaiset olivat yhtä mieltä siitä, että näköseula edistää työhyvinvointia. He tekisivät myös jatkossa mielellään yhteistyötä optometrian ammattilaisten kanssa. Olisi suotavaa, että näön ammattilaiset laajentaisivat osaamistaan ja tekisivät koordinoitua yhteistyötä enemmän terveydenhuollon ammattilaisten kanssa.

Mitä opimme?

Näönseulonassamme kohtasimme kymmeniä asiakkaita jokaisena seulapäivänä. Koska tutkimustilanne kesti vain 10 minuuttia, kohtaamiset olivat nopeita ja intensiivisiä. Aika jokaisen tutkittavan kanssa oli rajallinen ja paine pysyä aikataulussa oli kova, minkä ansiosta asiakkaan kohtaaminen, paineensietokyky ja läsnäolo kiireessä kehittyivät. Asiakaspalvelu on suuressa roolissa työssämme. Tapaamme useita asiakkaita päivän aikana. Tällöin jokainen asiakas tulee kohdata kiinnostuneesti, vaikka on kiire ja tilanteet saattavat vaihdella nopeasti.

Näönseulontatapahtuman järjestäminen Silmäaseman ja Atrian kanssa oli mielenkiintoinen kokemus. Suurena apuna projektissa oli Seinäjoen Silmäaseman työnäköoptikko Jaakko Rasku (kuva 4). Vaikka hanke oli osittain haastava ja aikaa vievä, pidämme sitä yhteistyön, projektiorganisoinnin sekä näönhuollon toteuttamisen kannalta merkittävänä oppimiskokemuksena. Projektin aikana on ollut mukava huomata, miten paljon olemme oppineet yhteistyöstä ja kehittyneet tulevaa ammattiamme varten. Mielestämme projekti kokonaisuudessaan oli sellainen, jota voimme suositella jokaiselle optometristin ammattiin valmistuvalle.

KUVA 4. Työnäköoptikko Jaakko Rasku oli yksi näköseulojista (kuvaaja: Emmi Koivisto)

Yhteistyö laajentaa osaamista ja se antaa mahdollisuudet tarjota parempia ja laadukkaampia palveluita. Opimme, kuinka yhteydenpito tapahtuu yhteistyötahojen välillä ja että monen tahon yhteistyö vaatii aikaa ja joustovaraa. Mielestämme yhteistyö on hyvä tapa kehittää ammatillisia valmiuksia, kun vastavuoroisessa kanssakäymisessä yhteistyötahot antavat ja saavat.

"Projekti kokonaisuudessaan oli sellainen, jota voimme suositella jokaiselle optometristin ammattiin valmistuvalle."

Olemme iloisia siitä, että olemme saaneet olla osana hyvää näköä edistävässä tapahtumassa. Olemme erittäin kiitollisia yhteistyökumppaneidemme avusta ja tuesta, sillä emme olisi pystyneet toteuttamaan näin suurta hanketta omatoimisesti. Näönseulontapäivät järjestäytyivät, jokainen seulontaan ilmoittautunut tutkittiin, palaute oli pääosin positiivinen sekä yhteistyökumppanimme olivat tyytyväisiä - Pidämme siis tapahtumaa onnistuneena.

Lähteet

1. [^](#)Korja, T. 2008. Silmälasien määrääminen. Helsinki: Kirjapaino Keili Oy.
2. [^](#)Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2016. Seulonnat. Hakupäivä 8.8.2016.
<https://www.thl.fi/fi/web/terveyden-edistaminen/toimijat...>
3. [^](#)Lea-Test Ltd. 2016. Työnäkeminen ja sen tutkiminen. Hakupäivä 2.11.2016.
<http://www.lea-test.fi/su/tyonako/tutkimin/index.html>
4. [^](#)Suomen Työnäköseura Ry. 2016. Yleislasit, työlasit ja erityistyölasit. Hakupäivä 22.11.2016.
<http://www.tyonako.fi/tyonakeminen/erityistyolasit/>
5. [^](#)Honkaniemi, H-M. & Koivisto, E. 2016. Hyvänäköinen atrialainen: Atrialla seulottiin näköä onnistuneesti. Työterveyshoitaja-lehti 4, 34-35.
6. [^](#)Honkaniemi, H-M. & Koivisto, E. 2016. Hyvänäköinen Atrialainen: Atria Oyj:n työntekijöiden näönseulonta yhdessä Silmäasema Fennica Oy:n kanssa. Opinnäytetyö. Oulun ammattikorkeakoulu. Hakupäivä 22.12.2016.
<http://www.theseus.fi/handle/10024/119002>

Kuvalähteet

1. [^](#)KUVIO 2. Tutkittavien kaukonäöntarkkuudet luokiteltuina normaaliin ja alentuneeseen näöntarkkuuteen. Teoksessa H-M. Honkaniemi & E. Koivisto 2016. Hyvänäköinen Atrialainen: Atria Oyj:n työntekijöiden näönseulonta yhdessä Silmäasema Fennica Oy:n kanssa. Opinnäytetyö. Oulun ammattikorkeakoulu. Hakupäivä 22.12.2016. <http://www.theseus.fi/handle/10024/119002>